

สุสานโปรเตสแตนต์ กรุงเทพฯ

เรียบเรียงโดย ปภัสกร ศรีบุญเรือง สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

ป้ายบริเวณทางเข้าสู่สุสานโปรเตสแตนต์ กรุงเทพฯ

หลุมฝังศพภายในสุสานโปรเตสแตนต์ กรุงเทพฯ

สุสานโปรเตสแตนต์ กรุงเทพฯ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก บ้างก็เข้ามาทำงานและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องมีสุสานสำหรับฝังศพคนเหล่านี้ตามขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งปัญหาหนึ่งของชาวต่างชาติที่นับถือศาสนาคริสต์ในประเทศไทยในสมัยนั้น ก็คือ ไม่มีสถานที่ฝังศพที่เหมาะสม เมื่อถึงแก่กรรมลงจึงต้องขอนำศพไปฝังที่บ้านหรือสุสานของคนจีนที่คุ้นเคยกัน

ต่อมา ใน พ.ศ. 2396 นายดับเบิลยู. เจ. บัตเตอร์เวิร์ธ (W. J. Butterworth) ผู้ว่าราชการดินแดนสเตรตส์ เซตเทิลเมนต์ส์ (ดินแดนภายใต้การปกครองของอังกฤษ ประกอบด้วย ปีนัง มะละกา และสิงคโปร์) ได้ตระหนักถึงปัญหาของคริสต์ศาสนิกชนโดยเฉพาะนิกายโปรเตสแตนต์ จึงได้มีหนังสือไปขอพระราชทานที่ดินจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นที่ฝังศพของชาวต่างชาติเหล่านี้ พระองค์จึงได้ทรงซื้อที่ดินพระราชทานเป็นสุสานฝังศพตามที่ร้องขอ ซึ่งปัจจุบัน คือ “สุสานโปรเตสแตนต์ กรุงเทพฯ” (Bangkok Protestant Cemetery) หรือที่เรียกกันว่า “สุสานฝรั่ง” ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ใกล้วัดราชสิงขร ถนนเจริญกรุง แขวงวัดพระยาไกร เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

ภายในบริเวณสุสานโปรเตสแตนต์ มีหลุมฝังศพของชาวต่างชาติหลายเชื้อชาติที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์เรียงรายอยู่โดยรอบ ป้ายเหนือหลุมฝังศพเหล่านี้จะระบุชื่อ วันเดือนปีเกิด วันถึงแก่กรรม และตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้ล่วงลับ บางป้ายมีคำไว้อาลัยที่มีต่อผู้ล่วงลับ นอกจากนี้ ภายในบริเวณสุสานแห่งนี้ยังมีห้องสำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนาด้วย ในบรรดาผู้ล่วงลับเหล่านี้มีหลายคนที่เคยสร้างคุณงามความดีให้แก่ประเทศไทย ซึ่งมีทั้งพ่อค้า มิชชันนารี และผู้ที่เข้ามารับราชการในประเทศไทยในอดีต เช่น นายแพทย์แดเนียล บีช แบริดลีย์ (Daniel Beach Bradley) หรือหมอบรัดเลย์ นายเฮนรี อลาบาสเตอร์ (Henry Alabaster) นายแฮมิลตัน คิง (Hamilton King) และ กัปตันจอห์น บุษ (Captain John Bush) เป็นต้น

เรื่องราวเกี่ยวกับการพระราชทานที่ดินสำหรับเป็นสุสานแก่ชาวโปรเตสแตนต์เหล่านี้ มีปรากฏอยู่ในหลักฐานเอกสารที่ชาวต่างชาติบันทึกไว้หลายฉบับ อาทิ ในจดหมายของเซอร์ จอห์น เบริง (Sir John Bowring) ที่มีไปถึงเอิร์ลแห่งคลาเรนดอน (Earl of Clarendon) ซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารบันทึกสัมพันธภาพระหว่างประเทศสยามกับนานาประเทศ เล่มที่ 7 (ค.ศ. 1854-1855) ก็มีเนื้อหาส่วนหนึ่งที่กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานที่ดินเพื่อใช้เป็นสุสานของชาวโปรเตสแตนต์ในครั้งนั้น ความว่า

“เมื่อเร็ว ๆ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งสยามได้พระราชทานที่ดินผืนหนึ่งซึ่งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำ ติดต่อกันได้สะดวกและใช้เป็นสุสานของพวกคริสต์ศาสนิกชนนิกายโปรเตสแตนต์ตลอดมา ซึ่งก่อนหน้า

นี้การหาสถานที่ฝังศพเป็นเรื่องยุ่งยากมาก... เรื่องนี้แสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ของพระเจ้าอยู่หัวแห่งสยาม”

เรื่องราวดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมไทยในสมัยนั้นที่ประชาชนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ต่างก็ได้รับการดูแลเอาพระทัยใส่อย่างเท่าเทียมกัน และต่างก็อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขตราบจนวาระสุดท้ายของชีวิต ปัจจุบันสุสานโปรเตสแตนต์อันเป็นสถานที่ที่บรรดาผู้วายชนม์ซึ่งครั้งหนึ่งได้เคยบำเพ็ญคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติอย่างใหญ่หลวงได้ใช้เป็นสถานที่พักผ่อนอย่างสงบสุขชั่วนิรันดร์แห่งนี้อยู่ในความดูแลของสถานเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทย

ปภัสกร ศรีบุญเรือง, เรียบเรียง “สุสานโปรเตสแตนต์ กรุงเทพฯ” [ออนไลน์] เผยแพร่ 14 ก.ค. 2563 เข้าถึง

ข้อมูลวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2564 จาก https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=3148315771883670&id=346438995404709